TEISINGUMO TEISMO (šeštoji kolegija) NUTARTIS

2025 m. rugsėjo 11 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Sąjungos teisės principai – Nacionalinė asmens su protine negalia atstovo paskyrimo procedūra – Atvejai, kai sunku rasti tinkamą atstovą – Abejonės dėl procedūros prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusioje institucijoje teisminio pobūdžio“

Byloje C-406/24

dėl *Bezirksgericht Linz* (Linco apylinkės teismas, Austrija) 2024 m. birželio 3 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2024 m. birželio 11 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje dėl rūpintojo paskyrimo

RC,

dalyvaujant kitai proceso šaliai:

VertretungsNetz, įsteigtai Lince (Austrija),

TEISINGUMO TEISMAS (šeštoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Kumin, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas T. von Danwitz (pranešėjas) ir teisėjas S. Gervasoni,

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į išklausius generalinį advokatą priimtą sprendimą išspręsti bylą motyvuota nutartimi pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 53 straipsnio 2 dalį,

priima šią

Nutartį

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2006 m. gruodžio 13 d. Niujorke sudarytos Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos, Europos bendrijos vardu patvirtintos 2009 m. lapkričio 26 d. Tarybos sprendimu 2010/48/EB (OL L 23, 2010, p. 35; toliau – JT neįgaliųjų teisių konvencija) 3–5, 12, 19 ir 28 straipsnių, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau –

* Proceso kalba: vokiečių.

Chartija) 1, 20, 21 ir 26 straipsnių, taip pat ESS 6 straipsnio 3 dalyje nurodytų bendrųjų Sąjungos teisės principų, visų pirma – lygybės ir nediskriminavimo, veiksmingumo ir veiksmingos teisminės gynybos principų aiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas vykstant *Bezirksgericht Linz* (Linco apylinkės teismas, Austrija) *ex officio* pradėtai procedūrai dėl rūpintojo RC paskyrimo teismine tvarka.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

3 JT neįgaliųjų teisių konvencijos 1 straipsnyje įtvirtinta, kad šia konvencija siekiama „įtvirtinti, ginti ir užtikrinti visų neįgaliųjų galimybes visapusiškai ir lygiateisiškai naudotis visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis, taip pat skatinti pagarbą šių asmenų prigimtiniam orumui“.

4 Šios konvencijos 2 straipsnyje „Apibrėžtys“ numatyta:

„Šioje Konvencijoje vartojami terminai:

<…>

diskriminacija dėl negalios – bet koks išskyrimas, atskirtis ar apribojimų taikymas dėl negalios, kuriais siekiama arba dėl kurių pabloginamos ar panaikinamos sąlygos pripažinti visas žmogaus teises ir pagrindines laisves ar naudotis jomis kaip ir kitiems asmenims politinėje, ekonominėje, socialinėje, kultūrinėje, pilietinėje ar bet kurioje kitoje srityje. Tokia diskriminacija apima visų formų diskriminaciją, įskaitant atsisakymą sudaryti neįgaliesiems tinkamas sąlygas;

tinkamų sąlygų sudarymas – būtini ir tinkami pakeitimai ir pritaikymas, dėl kurių nepatiriama neproporcinga ar nepagrįsta našta ir kurių reikia konkrečiu atveju siekiant užtikrinti neįgaliesiems galimybę kaip ir kitiems asmenims naudotis visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis ar galimybę užtikrinti šias teises ir laisves;

<…>“

5 Minėtos konvencijos 3 straipsnis „Bendrieji principai“ suformuluotas taip:

„Šios Konvencijos principai:

<…>

b) nediskriminavimas;

c) visapusiškas ir veiksmingas dalyvavimas visuomenės gyvenime ir įtrauktis į visuomenę;

<…>

e) lygios galimybės;

f) prieinamumas;

<…>“

6 JT neįgaliųjų teisių konvencijos 4 straipsnio „Bendrieji įsipareigojimai“ 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės, Konvencijos šalys, įsipareigoja užtikrinti ir skatinti visapusišką visų neįgaliųjų visų žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių įgyvendinimą nediskriminuojant dėl negalios. Todėl valstybės, Konvencijos šalys, įsipareigoja:

a) imtis visų įstatymų leidybos, administracinių ir kitokių priemonių, kad būtų įgyvendintos šioje Konvencijoje nustatytos teisės;

b) imtis visų reikiamų priemonių, įskaitant įstatymų leidybos priemones, kad būtų pakeisti ar panaikinti galiojantys įstatymai, kiti teisės aktai, papročiai ir praktika, kuriais diskriminuojami neįgalieji;

<…>“

7 Minėtos konvencijos 5 straipsnio „Lygybė ir nediskriminavimas“ 1-3 dalyse įtvirtinta:

„1. Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta, kad prieš ir pagal įstatymus visi asmenys yra lygūs ir turi teisę į lygiavertę įstatymų apsaugą ir teisę vienodai naudotis įstatymų teikiamomis galimybėmis be jokio diskriminavimo.

2. Valstybės, Konvencijos šalys, draudžia bet kokį diskriminavimą dėl negalios ir garantuoja neįgaliesiems vienodą ir veiksmingą teisinę apsaugą nuo visų rūšių diskriminacijos.

3. Siekdamos skatinti lygybę ir panaikinti diskriminaciją, valstybės, Konvencijos šalys, imasi visų reikiamų veiksmų, kad neįgaliesiems būtų sudarytos tinkamos sąlygos.“

8 Tos pačios konvencijos 12 straipsnio „Teisnumo pripažinimas vienodomis sąlygomis“ 2 ir 3 dalys suformuluotos taip:

„2. Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta, kad neįgalieji visose gyvenimo srityse turi tokį patį veiksnumą kaip ir kiti asmenys.

3. Valstybės, Konvencijos šalys, imasi reikiamų priemonių, kad neįgaliesiems būtų suteikta galimybė pasinaudoti pagalba, kurios jiems gali prireikti naudojantis veiksnumu.“

9 Pagal JT neįgaliųjų teisių konvencijos 19 straipsnį „Savarankiškas gyvenimas ir integracija į bendruomenę“ susitariančiosios šalys „pripažįsta visų neįgaliųjų lygias teises gyventi bendruomenėje, tokias pat kaip ir kitų galimybes rinktis, ir imasi veiksmingų ir reikiamų priemonių, kad sudarytų neįgaliesiems sąlygas visapusiškai įgyvendinti šią teisę ir visiškai integruotis į bendruomenę bei dalyvauti joje <…>“.

10 Minėtos konvencijos 28 straipsnio „Pakankamas gyvenimo lygis ir socialinė apsauga“ 1 dalyje įtvirtinta:

„Valstybės, Konvencijos šalys, pripažįsta neįgaliųjų teisę į pakankamą savo ir šeimos narių gyvenimo lygį, įskaitant pakankamą maistą, aprangą ir būstą, ir į nuolatinį gyvenimo sąlygų

gerinimą ir imasi reikiamų veiksmų, kad užtikrintų ir skatintų šios teisės įgyvendinimą nediskriminuojant dėl negalios.“

Austrijos teisė

11 *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch* (Bendrasis civilinis kodeksas; toliau – ABGB) 271 straipsnyje nustatyta:

„Rūpintoją teismas skiria pilnamečiam asmeniui jo prašymu arba savo iniciatyva, jeigu:

1. asmuo negali tvarkyti tam tikrų reikalų, nes dėl psichikos ligos arba panašaus gebėjimo priimti sprendimus sumažėjimo gali padaryti sau žalos,

2. asmuo neturi tam skirto atstovo,

3. jis negali ar nenori pasirinkti tokio atstovo, ir

4. nėra galimybės nustatyti teisės aktuose numatytos rūpybos.“

12 Pagal ABGB 272 straipsnio 1 dalį „rūpintoją teismine tvarka galima paskirti tik atskiriems arba tam tikrų kategorijų reikalams tvarkyti; jie turi būti tiksliai apibrėžti ir tvarkytini nedelsiant“.

13 ABGB 274 straipsnyje numatyta:

„1. Rūpintoju, jo sutikimu, pirmiausia skiriamas asmuo, paskirtas pagal įgaliojimą, susitarimą arba pavedimą dėl rūpybos.

2. Jei tokio asmens nėra arba jis nėra tinkamas, asmens sutikimu paskiriamas pilnamečiam asmeniui artimas asmuo, kuris gali tvarkyti reikalus.

3. Jeigu tokio asmens paskirti neįmanoma, paskiriama suaugusiųjų apsaugos asociacija, jeigu ji sutinka.

4. Nesant galimybės paskirti suaugusiųjų apsaugos asociacijos, pagal 275 straipsnį skiriamas notaras (notaro padėjėjas) arba advokatas (advokato padėjėjas), arba kitas tinkamas asmuo, gavus jo sutikimą.

5. Notaras (notaro padėjėjas) arba advokatas (advokato padėjėjas) skiriamas visų pirma tuomet, kai reikalams tvarkyti iš esmės reikia teisinių žinių, o suaugusiųjų apsaugos asociacija <…> – pirmiausia tais atvejais, kai rūpybai taip pat keliami specialūs reikalavimai.“

14 Pagal ABGB 275 straipsnio 1 dalį notaras arba advokatas, kuris nėra nustatyta tvarka įrašytas į advokatų arba notarų, turinčių specialią kvalifikaciją vykdyti rūpybą pagal įgaliojimą ir rūpybą teismo paskyrimu, sąrašą, gali atsisakyti vykdyti rūpybą teismo paskyrimu, visų pirma, jei reikalams tvarkyti iš esmės nereikia teisinių žinių.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

15 2022 m. liepos 18 d. sprendimu *Bezirksgericht Linz* (Linco apylinkės teismas), prašymą priimti prejudicinį sprendimą šioje byloje pateikusi institucija, savo iniciatyva pradėjo procedūrą dėl būtinybės paskirti RC rūpintoją teismine tvarka.

16 Nacionalinė institucija ketina paskirti RC rūpintoją teismine tvarka tvarkyti tiems šio asmens reikalams, kuriems iš esmės nereikia teisinių žinių, kaip tai suprantama pagal pagrindinėje byloje aptariamas nacionalinės teisės nuostatas. Pagrindinėje byloje RC taip pat paprašė šios pagalbos.

17 Kaip matyti iš prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktos informacijos, byla nagrinėjama ir RC reikia skirti rūpintoją teismine tvarka jau nuo 2022 m. spalio mėn. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija negalėjo paskirti nė vieno iš ABGB 274 straipsnio 1–3 dalyse nurodytų fizinių asmenų ir suaugusiųjų apsaugos asociacijų RC rūpintoju, nes neturėjo pagal tas nuostatas tam reikalaujamo šių asmenų ir asociacijų sutikimo. Tuomet, vadovaudamasi ABGB 274 straipsnio 4 dalimi, institucija kreipėsi į notarus ir advokatus. Šie nesutiko užsiimti rūpyba tuo pagrindu, kad RC reikalams tvarkyti iš esmės nereikėjo teisinių žinių, kaip tai suprantama pagal ABGB 275 straipsnio 1 punktą.

18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai institucijai kyla abejonių dėl pagrindinėje byloje aptariamų nacionalinės teisės nuostatų suderinamumo su JT neįgaliųjų teisių konvencijos 3–5, 12, 19 ir 28 straipsniais, Chartijos 1, 20, 21 ir 26 straipsniuose įtvirtintomis pagrindinėmis teisėmis, taip pat su lygybės ir nediskriminavimo, veiksmingumo ir teisminės gynybos principais.

19 Jos manymu, pagal Sąjungos teisės viršenybės principą JT neįgaliųjų teisių konvencija ir kitos pirmesniame punkte nurodytos Sąjungos teisės normos ir principai turi viršenybę prieš valstybių narių teisę, todėl ši kolizijos atveju netaikytina.

20 Šiomis aplinkybėmis *Bezirksgericht Linz* (Linco apylinkės teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar nacionalinės teisės nuostatos (ABGB 274 ir 275 straipsniai), kuriose nenumatyta teisinė pasekmė, ką teismas turi paskirti pažeidžiamo asmens atstovu, kai notaro ar advokato profesija besiverčiantys asmenys, įskaitant kandidatus verstis šiomis profesijomis, kurie pagal šiose nuostatose numatytą eiliškumo tvarką yra paskutiniai asmenys, galintys atstovauti tokiam asmeniui, gavę pasiūlymą gali jo atsisakyti tuo pagrindu, kad „reikalams tvarkyti iš esmės nereikia teisinių žinių“, suderinamos su [JT neįgaliųjų teisių konvencijos] 3 straipsnyje įtvirtintais „bendraisiais principais“, visų pirma su jame įtvirtintais nediskriminavimo, visapusiško ir veiksmingo dalyvavimo visuomenės gyvenime ir įtraukties į visuomenę, neįgalių asmenų skirtumų toleravimo ir jų, kaip žmonių įvairovės ir žmonijos dalies, pripažinimo, lygių galimybių ir prieinamumo principais?

2. Ar nacionalinės teisės nuostatos (ABGB 274 ir 275 straipsniai), kuriose nenumatyta teisinė pasekmė, ką teismas turi paskirti pažeidžiamo asmens atstovu, kai notaro ar advokato profesija besiverčiantys asmenys, įskaitant kandidatus verstis šiomis profesijomis, kurie pagal šiose nuostatose numatytą eiliškumo tvarką yra paskutiniai asmenys, galintys atstovauti tokiam asmeniui, gavę pasiūlymą gali jo atsisakyti tuo pagrindu, kad „reikalams tvarkyti iš esmės nereikia teisinių žinių“, suderinamos su [JT neįgaliųjų teisių konvencijos] 4 straipsnyje įtvirtintais „bendraisiais įsipareigojimais“, visų pirma su jame įtvirtintais principais, pagal kuriuos valstybės, konvencijos šalys, įsipareigoja imtis visų įstatymų leidybos, administracinių

ir kitokių priemonių, kad būtų įgyvendintos šioje konvencijoje nustatytos teisės, ir imtis visų reikiamų priemonių, įskaitant įstatymų leidybos priemones, kad būtų pakeisti ar panaikinti galiojantys įstatymai, kiti teisės aktai, papročiai ir praktika, kuriais diskriminuojami asmenys su negalia?

3. Ar nacionalinės teisės nuostatos (ABGB 274 ir 275 straipsniai), kuriose nenumatyta teisinė pasekmė, ką teismas turi paskirti pažeidžiamo asmens atstovu, kai notaro ar advokato profesija besiverčiantys asmenys, įskaitant kandidatus verstis šiomis profesijomis, kurie pagal šiose nuostatose numatytą eiliškumo tvarką yra paskutiniai asmenys, galintys atstovauti tokiam asmeniui, gavę pasiūlymą gali jo atsisakyti tuo pagrindu, kad „reikalams tvarkyti iš esmės nereikia teisinių žinių“, suderinamos su [JT neįgaliųjų teisių konvencijos] 5 straipsnyje įtvirtintu nediskriminavimo principu, visų pirma su jame įtvirtintu įsipareigojimu, kad [valstybės, konvencijos šalys, pripažintų, kad] prieš ir pagal įstatymus visi asmenys yra lygūs ir turi teisę į lygiavertę įstatymų apsaugą ir teisę vienodai naudotis įstatymų teikiamomis galimybėmis be jokio diskriminavimo, ir kad šios valstybės uždraustų bet kokį diskriminavimą dėl negalios ir garantuotų asmenims su negalia vienodą ir veiksmingą teisinę apsaugą nuo visų rūšių diskriminacijos?

4. Ar nacionalinės teisės nuostatos (ABGB 274 ir 275 straipsniai), kuriose nenumatyta teisinė pasekmė, ką teismas turi paskirti pažeidžiamo asmens atstovu, kai notaro ar advokato profesija besiverčiantys asmenys, įskaitant kandidatus verstis šiomis profesijomis, kurie pagal šiose nuostatose numatytą eiliškumo tvarką yra paskutiniai asmenys, galintys atstovauti tokiam asmeniui, gavę pasiūlymą gali jo atsisakyti tuo pagrindu, kad „reikalams tvarkyti iš esmės nereikia teisinių žinių“, suderinamos su [JT neįgaliųjų teisių konvencijos] 12 straipsnyje įtvirtintu vienodo požiūrio principu, visų pirma, kad valstybės, konvencijos šalys, pripažįsta, kad asmenys su negalia visose gyvenimo srityse turi tokį patį veiksnumą kaip ir kiti asmenys, ir kad šios valstybės imasi reikiamų priemonių, kad neįgaliesiems būtų suteikta galimybė pasinaudoti pagalba, kurios jiems gali prireikti naudojantis veiksnumu, kaip nurodyta tame straipsnyje?

5. Ar nacionalinės teisės nuostatos (ABGB 274 ir 275 straipsniai), kuriose nenumatyta teisinė pasekmė, ką teismas turi paskirti pažeidžiamo asmens atstovu, kai notaro ar advokato profesija besiverčiantys asmenys, įskaitant kandidatus verstis šiomis profesijomis, kurie pagal šiose nuostatose numatytą eiliškumo tvarką yra paskutiniai asmenys, galintys atstovauti tokiam asmeniui, gavę pasiūlymą gali jo atsisakyti tuo pagrindu, kad „reikalams tvarkyti iš esmės nereikia teisinių žinių“, suderinamos su [JT neįgaliųjų teisių konvencijos] 19 straipsnyje įtvirtintu įsipareigojimu integruoti [į bendruomenę], pagal kurį valstybės, šios konvencijos šalys, pripažįsta visų asmenų su negalia lygias teises gyventi bendruomenėje, tokias pat kaip ir kitų galimybes rinktis, ir imasi veiksmingų ir reikiamų priemonių, kad sudarytų asmenims su negalia sąlygas visapusiškai įgyvendinti šią teisę ir visiškai integruotis į bendruomenę bei dalyvauti joje?

6. Ar nacionalinės teisės nuostatos (ABGB 274 ir 275 straipsniai), kuriose nenumatyta teisinė pasekmė, ką teismas turi paskirti pažeidžiamo asmens atstovu, kai notaro ar advokato profesija besiverčiantys asmenys, įskaitant kandidatus verstis šiomis profesijomis, kurie pagal šiose nuostatose numatytą eiliškumo tvarką yra paskutiniai asmenys, galintys atstovauti tokiam asmeniui, gavę pasiūlymą gali jo atsisakyti tuo pagrindu, kad „reikalams tvarkyti iš esmės nereikia teisinių žinių“, suderinamos su [JT neįgaliųjų teisių konvencijos] [28] straipsnyje įtvirtintu įsipareigojimu, pagal kurį valstybės, konvencijos šalys, pripažįsta asmenų su negalia

teisę į pakankamą savo ir šeimos narių gyvenimo lygį, įskaitant pakankamą maistą, aprangą ir būstą, ir į nuolatinį gyvenimo sąlygų gerinimą ir imasi reikiamų veiksmų, kad užtikrintų ir skatintų šios teisės įgyvendinimą nediskriminuojant dėl negalios?

7. Ar nacionalinės teisės nuostatos (ABGB 274 ir 275 straipsniai), kuriose nenumatyta teisinė pasekmė, ką teismas turi paskirti pažeidžiamo asmens atstovu, kai notaro ar advokato profesija besiverčiantys asmenys, įskaitant kandidatus verstis šiomis profesijomis, kurie pagal šiose nuostatose numatytą eiliškumo tvarką yra paskutiniai asmenys, galintys atstovauti tokiam asmeniui, gavę pasiūlymą gali jo atsisakyti tuo pagrindu, kad „reikalams tvarkyti iš esmės nereikia teisinių žinių“, suderinamos su [Chartijoje] įtvirtintomis pagrindinėmis teisėmis, pagal kurias žmogaus orumas neliečiamas ir turi būti gerbiamas bei saugomas (1 straipsnis), prieš įstatymą visi lygūs (20 straipsnis), draudžiama bet kokia diskriminacija, ypač dėl negalios (21 straipsnis), ir [Sąjunga pripažįsta] asmenų su negalia teisę naudotis priemonėmis, užtikrinančiomis jų nepriklausomumą, socialinį bei profesinį integravimą ir dalyvavimą bendruomenės gyvenime (26 straipsnis)?

8. Ar nacionalinės teisės nuostatos (ABGB 274 ir 275 straipsniai), kuriose nenumatyta teisinė pasekmė, ką teismas turi paskirti pažeidžiamo asmens atstovu, kai notaro ar advokato profesija besiverčiantys asmenys, įskaitant kandidatus verstis šiomis profesijomis, kurie pagal šiose nuostatose numatytą eiliškumo tvarką yra paskutiniai asmenys, galintys atstovauti tokiam asmeniui, gavę pasiūlymą gali jo atsisakyti tuo pagrindu, kad „reikalams tvarkyti iš esmės nereikia teisinių žinių“, suderinamos su bendraisiais Sąjungos teisės principais, kaip jie suprantami pagal ESS 6 straipsnio 3 dalį, visų pirma su lygybės ir nediskriminavimo principais, pareiga užtikrinti Sąjungos teisės veiksmingumą ir apsaugoti ja suteikiamas teises (toliau – veiksmingumo principas) ir pareiga užtikrinti veiksmingą teisminę gynybą?“

Procesas Teisingumo Teisme

21 Prašyme priimti prejudicinį sprendimą jį pateikusi institucija paprašė Teisingumo Teismo šią bylą nagrinėti taikant Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnyje numatytą pagreitintą procedūrą.

22 Atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendimą priimti sprendimą nutartimi pagal Procedūros reglamento 53 straipsnio 2 dalį, nebereikia priimti sprendimo dėl šio prašymo.

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

23 Remiantis Procedūros reglamento 53 straipsnio 2 dalimi, jeigu prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra akivaizdžiai nepriimtinas, išklausęs generalinį advokatą Teisingumo Teismas gali bet kada nuspręsti priimti sprendimą motyvuota nutartimi ir netęsti proceso.

24 Šią nuostatą reikia taikyti šioje byloje.

25 Pirmiausia dėl prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktos informacijos kyla klausimas, ar *Bezirksgericht Linz* (Linco apylinkės teismas), kuriame vyksta rūpintojo paskyrimo teismine tvarka procedūra, galima laikyti „teismu“, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnį, kuris turi priimti sprendimą vykstant teisminio pobūdžio sprendimui priimti skirtai procedūrai. Vis dėlto šioje byloje atsakyti į šį teisės klausimą nereikia, nes visi prejudiciniai klausimai yra nepriimtini dėl kitų priežasčių.

26 Pagal suformuotą jurisprudenciją Teisingumo Teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes turi įvertinti, ar jo sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu. Tuo remiantis reikia daryti išvadą, kad klausimams dėl Sąjungos teisės taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinas tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2023 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Groenland Poultry*, C-169/22, EU:C:2023:638, 32 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

27 Šiuo atžvilgiu, siekiant pateikti Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris būtų naudingas nacionaliniam teismui, reikia, kad tas teismas tiksliai laikytųsi prašymo priimti prejudicinį sprendimą turinio reikalavimų, aiškiai išdėstytų Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnyje, kuris prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui turi būti žinomas (2024 m. spalio 17 d. Sprendimo *FA.RO. di YK & C.*, C-16/23, EU:C:2024:886, 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Be to, šie reikalavimai priminti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo rekomendacijų nacionaliniams teismams dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikimo (OL C 380, 2019, p. 1) 13, 15 ir 16 punktuose, o dabar išdėstyti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo rekomendacijų nacionaliniams teismams dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikimo (OL C, C/2024/6008) 13, 15 ir 16 punktuose.

28 Kaip nurodyta Procedūros reglamento 94 straipsnio c punkte, prašyme priimti prejudicinį sprendimą turi būti išdėstytos priežastys, paskatinusios šį prašymą teikiantį teismą kelti klausimą dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo, ir jo nustatytas ryšys tarp šių nuostatų ir pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės aktų (2024 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Instituto da Segurança Social ir kt.*, C-20/23, EU:C:2024:389, 49 punktas).

29 Tokiomis aplinkybėmis taip pat svarbu pažymėti, kad nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą esanti informacija turi leisti Teisingumo Teismui pateikti naudingus atsakymus į nacionalinio teismo klausimus, o valstybių narių vyriausybėms ir kitiems suinteresuotiesiems asmenims – pasinaudoti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnyje jiems suteikta teise pateikti pastabas. Teisingumo Teismas privalo užtikrinti, kad ši teisė būtų garantuojama, atsižvelgiant į tai, kad pagal šią nuostatą suinteresuotiesiems asmenims įteikiamos tik nutartys dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą (2024 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *SISTEM LUX*, C-717/22 ir C-372/23, EU:C:2024:1041, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

30 Nagrinėjamu atveju pirmuoju–šeštuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija iš esmės Teisingumo Teismo klausia, ar pagal JT neįgaliųjų teisių konvencijos 3–5, 12, 19 ir 28 straipsnius draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos dėl atstovavimo asmenims su negalia, kaip antai aptariamos pagrindinėje byloje.

31 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad nors atstovavimas asmenims su negalia priklauso kiekvienos valstybės narės kompetencijai, ši turi būti įgyvendinama laikantis Sąjungos teisės (pagal analogiją žr. 2024 m. spalio 15 d. Sprendimo *KUBERA*, C-144/23, EU:C:2024:881, 31 punktą ir jame

nurodytą jurisprudenciją, taip pat 2025 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Komisija / Malta (Pilietybės suteikimas investuotojams)*, C-181/23, EU:C:2025:283, 81 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

32 Kadangi, kaip žinoma, JT neįgaliųjų teisių konvencija Sąjungos vardu buvo patvirtinta Sprendimu 2010/48, nuo jo įsigaliojimo dienos šios konvencijos nuostatos yra sudėtinė Sąjungos teisės sistemos dalis (2019 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Nobel Plastiques Ibérica*, C-397/18, EU:C:2019:703, 39 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

33 Vis dėlto ši konvencija yra mišrus susitarimas, kurį įgyvendinamos pasidalijamąją kompetenciją sudarė Sąjunga ir jos valstybės narės. Dėl tokių susitarimų reikėtų pažymėti, kad Teisingumo Teismas, į kurį kreiptasi pagal SESV 267 straipsnio nuostatas, turi jurisdikciją atriboti Sąjungos prisiimtus įsipareigojimus ir įsipareigojimus, tenkančius išimtinai valstybėms narėms, taip pat šiuo tikslu aiškinti tokio susitarimo nuostatas. Taigi jis turi jurisdikciją aiškinti mišraus susitarimo nuostatas, kai jos patenka į sritį, kurioje Sąjunga pasinaudojo įgaliojimais ir priėmė nuostatas dėl iš jos kylančių įsipareigojimų vykdymo (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 8 d. Sprendimo *Lesoochranárske zoskupenie*, C-240/09, EU:C:2011:125, 31, 32 ir 34 punktus, taip pat 2022 m. liepos 14 d. Sprendimo *ÖBB-Infrastruktur Aktiengesellschaft*, C-500/20, EU:C:2022:563, 40 ir 41 punktus).

34 Be to, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad konkrečiam klausimui, kurį reglamentuoja Sąjungos ir jos valstybių narių sudaryti susitarimai, taikoma Sąjungos teisė, nors dėl jo dar nebuvo priimta Sąjungos teisės aktų, jeigu šis klausimas susijęs su sritimi, kurios didelę dalį apima ši teisė (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 8 d. Sprendimo *Lesoochranárske zoskupenie*, C-240/09, EU:C:2011:125, 36 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

35 Iš suformuotos jurisprudencijos taip pat matyti, kad kai nuostata gali būti taikoma tiek situacijoms, patenkančioms į nacionalinės teisės taikymo sritį, tiek situacijoms, patenkančioms į Sąjungos teisės taikymo sritį, yra neabejotinas suinteresuotumas, kad siekiant išvengti skirtingo aiškinimo ateityje šią nuostatą Teisingumo Teismas aiškintų vienodai, kad ir kokios būtų aplinkybės, kuriomis ji turi būti taikoma (šiuo klausimu žr. 2022 m. liepos 14 d. Sprendimo *ÖBB-Infrastruktur Aktiengesellschaft*, C-500/20, EU:C:2022:563, 42 ir 43 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

36 Reikia pripažinti, kad prašyme priimti prejudicinį sprendimą akivaizdžiai nepateikta reikalinga informacija, kad Teisingumo Teismas galėtų patikrinti, ar turi jurisdikciją aiškinti JT neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatas pagal šios nutarties 33–35 punktuose primintą jurisprudenciją. Be kita ko, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija neįrodė prašomų išaiškinti šios konvencijos nuostatų ryšio su Sąjungos teisės normomis, kaip reikalaujama pagal tą jurisprudenciją.

37 Iš tiesų, nors pirmuoju–šeštuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija Teisingumo Teismo klausia dėl įsipareigojimų, susijusių su atstovavimu asmenims su negalia ir kylančių iš minėtos konvencijos, savo prašyme ji nurodo tik konvencijos 3–5, 12, 19 ir 28 straipsnius, tačiau nepatikslina, kodėl iškelti klausimai patenka į konkrečios nuostatos, kurią Sąjunga priėmė įgyvendindama savo kompetenciją, taikymo sritį arba sritį, kurią iš esmės apima Sąjungos teisė.

38 Prašyme priimti prejudicinį sprendimą taip pat nenurodyta, ar prašomos išaiškinti JT neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatos gali būti taikomos tiek situacijoms, patenkančioms į nacionalinės teisės taikymo sritį, tiek ir toms, kurios patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį.

39 Vadinasi, prašymas priimti prejudicinį sprendimą (kiek tai susiję su pirmuoju–šeštuoju klausimais) akivaizdžiai neatitinka šios nutarties 27 ir 28 punktuose nurodytoje jurisprudencijoje primintų reikalavimų.

40 Septintuoju ir aštuntuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija Teisingumo Teismo iš esmės teiraujasi, ar pagal Chartijos 1, 20, 21 ir 26 straipsniuose įtvirtintas pagrindines teises ir tam tikrus bendruosius Sąjungos teisės principus, visų pirma – lygybės ir nediskriminavimo, veiksmingumo ir veiksmingos teisminės gynybos principus, draudžiamos pagrindinėje byloje aptariamos nacionalinės teisės nuostatos.

41 Vis dėlto reikia priminti, kad Chartijos taikymo sritis, kiek tai susiję su valstybių narių veiksmais, yra apibrėžta jos 51 straipsnio 1 dalyje, pagal kurią Chartijos nuostatos skirtos valstybėms narėms tik tais atvejais, kai šios įgyvendina Sąjungos teisę; šioje nuostatoje patvirtinama Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, skirta bendriesiems Sąjungos teisės principams, pagal kurią Sąjungos teisės sistemoje užtikrinamos pagrindinės teisės gali būti taikomos visais atvejais, kuriuos reglamentuoja Sąjungos teisė, tačiau negali peržengti šių atvejų ribų. Kai teisinė situacija nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį, Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos jos nagrinėti, ir Chartijos nuostatos, kuriomis galimai remiamasi, pačios savaime negali jos pagrįsti (šiuo klausimu žr. 2014 m. liepos 10 d. Sprendimo *Julián Hernández ir kt.*, C-198/13, EU:C:2014:2055, 33 punktą, 2022 m. sausio 13 d. Sprendimo *Marcas MC*, C-363/20, EU:C:2022:21, 33–36 punktus, taip pat 2024 m. sausio 25 d. Sprendimo *Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova*, C-58/22, EU:C:2024:70, 40 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

42 Šiuo atveju, nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija prašo Teisingumo Teismo išaiškinti šios nutarties 40 punkte nurodytas pagrindines teises ir bendruosius Sąjungos teisės principus, ji nepaaiškina ryšio tarp pagrindinėje byloje taikytinų nacionalinės teisės nuostatų ir Sąjungos teisės normos (kitos, nei įtvirtinta Chartijoje ar minėti bendrieji principai).

43 Vadinasi, prašymas priimti prejudicinį sprendimą (kiek tai susiję su septintuoju ir aštuntuoju klausimais) akivaizdžiai neatitinka Procedūros reglamento 94 straipsnio c punkto, siejamo su Chartijos 51 straipsnio 1 dalimi, reikalavimų.

44 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra akivaizdžiai nepriimtinas pagal Procedūros reglamento 53 straipsnio 2 dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

45 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusios institucijos nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti ši institucija.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (šeštoji kolegija) nutaria:

***Bezirksgericht Linz* (Linco apylinkės teismas, Austrija) 2024 m. birželio 3 d. nutartimi pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra akivaizdžiai nepriimtinas.**

Parašai.